

fiskevattenägarna

Sveriges fiskevattenägareförbund

SYNPUNKTER

2016-11-10

Länsstyrelsen Östergötland

581 86 Linköping

Synpunkter avseende behovet av uppdateringar av regelverket för fisket längs ostkusten

Sveriges Fiskevattenägareförbund har tyvärr inte möjlighet att närvara vid samrådsmötet den 15/11 i Söderköping rörande behovet av uppdateringar av fiskereglerna för ostkustens enskilda fiskevatten. Vi framför därför istället våra synpunkter skriftligen och vill att dessa beaktas i den fortsatta processen kring analysen av de förvaltningsproblem som förorsakats av det fria handredskapsfisket. Vi lämnar här ett förslag på hur en uthållig förvaltning kan organiseras.

Sammanfattning

Sveriges fiskevattenägareförbund anser att förvaltningen av kust/skärgårdsvattnen har stora brister. Vår uppfattning är att en centraliserad förvaltningssyn med generella fiskeregler för stora kust- och skärgårdsavsnitt är förlegad och fel väg för att uppnå en långsiktig framgångsrik förvaltning. Vi förordar istället en modern, dynamisk lokal förvaltningsmodell som skapar incitament för lokalt engagemang och vilken därmed gagnar arbetet med att uppnå uthållig beståndsvård inom områden där det idag råder fritt handredskapsfiske. Genom en lokal förvaltningsmodell skapas dessutom en nödvändig plattform för utveckling och förankring av befintlig fiskerinäring och innovativa nyetableringar i ett diversifierat fiske. Detta är i sin tur avgörande för att uppnå målet om en levande kust och skärgård.

Avsaknad av lokal förvaltning utmed kusten och skärgården

Genom en lagändring 1985 blev handredskapsfisket fritt på enskilt vatten utmed ostkusten och i de stora sjöarna. Det fria handredskapsfisket infördes i en tidsanda som präglades av tron på outtömliga fiskeresurser och att fritidsfisket måste vara fritt och gratis för att främja allmänhetens rekreationsbehov. Frifiskereformen upplevdes av den fiskerättsägande kust- och skärgårdsbefolkningen som en grov konfiskation och kom i förlängningen att lägga en död hand över det lokala förvaltnings- och fiskevårdsarbete som sedan urminnes tider bedrivits genom skärgårdsbyarnas försorg.

Frifiskereformen innebar i praktiken att staten tog över det ansvar för fiskevården som tidigare hade legat hos innehavarna av den enskilda fiskerätten, ett ansvar som man sedan i stort sett enbart har tacklat genom centrala regleringar utan lokala anpassningar och underifrånperspektiv. Lokal förankring och engagemang lyser med sin frånvaro och bristen på medel för konkreta åtgärder för att vårda fiskbestånden och vattenmiljön är påtaglig.

Sveriges Fiskevattenägareförbund förordar istället en modern, dynamisk lokal förvaltningsmodell som skapar incitament för lokalt engagemang och därmed gagnar arbetet med att uppnå god beståndsvård och miljöstatus.

I Östersjöns kust- och skärgårdar är fiskerätten en integrerad och viktig del i fastigheternas resurser. Detta alltså trots den reform som gjorde handredskapsfisket på enskilt vatten fritt för allmänheten så sent som 1985. Innehavaren av den enskilda fiskerätten förfogar över allt fiske utanför det fria handredskapsfisket d.v.s. trollingfiske, nätfiske, fiske med ryssjor m.m. Flertalet nyttjar sina fiskevatten till husbehov eller rekreation, andra arrenderar ut vattnet till yrkesfiskare eller bedriver egen näringsverksamhet kring småskaligt yrkesfiske och förädling eller kring fiske- och landsbygdsturism. Potentialen att med en lokalt förankrad förvaltningsmodell som plattform utveckla företagandet inom fiske- och landsbygdsturismen i dessa unika fiskevatten är mycket stor. Fiskerätten kan för många skärgårdsbor jämföras med böndernas åkermark och är en grundförutsättning för att man ska kunna bo kvar och försörja sig på sin skärgårdsfastighet. Människors närvaro och verksamhet är förstås en viktig förutsättning för att uppnå miljömålet Levande kust och skärgård.

En allvarlig konsekvens av det fria handredskapsfisket var att möjligheten och motivet att bilda fiskevårdsområden och bedriva en samordnad lokal förvaltning av ostkustens enskilda fiskevatten försvann. Incitament och drivkraft för lokalt engagemang i fiskevård, fisketillsyn och utvecklingsarbete saknas då allmänheten utan kostnad kan skörda frukterna av detta arbete. Avsaknad av lokal förvaltning och ett i mångt och mycket okontrollerat gratis fritidsfiske från allmänhetens sida har bäddat för en situation där kustfiskbestånden på vissa håll är vikande vilket påkallar förslag om utökade generella fiskeregleringar. Som lök på laxen har också försämrade vattenmiljö, kaskadeffekter från det storskaliga östersjöfisket och en okontrollerad utbredning av mellanskarv och säl förvärrat situationen.

Sveriges Fiskevattenägareförbund argumenterar starkt för behovet av en lokal förvaltningsmodell för ostkustens enskilda fiskevatten. De lokala förhållandena är av stor betydelse för ett fiskbestånd och fisksamhälles utveckling. En åtgärd som tillämpas i ett område och på ett visst bestånd, och där ger en förväntad effekt, behöver nödvändigtvis inte ge samma effekt i ett annat område eller på ett annat bestånd. Lokal förvaltning och lokalt anpassade åtgärder är därför i de flesta fall nödvändigt för en ändamålsenlig beståndsvård.

Förslag till förvaltningsmodell för kusten och skärgården

Vår generella uppfattning är att förvaltningen av kust/skärgårdsvattnen och de stora sjöarna har stora brister och att det måste skapas en aktiv, skräddarsydd lokal förvaltning för överblickbara delområden där det idag råder fritt handredskapsfiske.

I sötvatten utan frifiske har det bildats cirka 2 000 fiskevårdsområden med en äganderättslig plattform, rådighet över förvaltningen och möjlighet att bygga upp en fiskevårdsekonomi. Detta har kunnat ske tack vare lagen om fiskevårdsområden. Denna möjlighet saknas längs kusten och i de stora sjöarna, vilket innebär att fiskeförvaltningen inte fungerar. Här saknas alltså lokal förankring, ekonomisk bas för fiskevård och långsiktighet.

Sveriges Fiskevattenägareförbundet har ett konkret förslag på förvaltningsmodell som skapar incitament för aktiv lokal skräddarsydd fiskereglering, konkreta fiskevårdsåtgärder och fisketillsyn. Det är en förvaltningsmodell som stärker det lokala ansvaret, genererar

fiskevårdsmedel och dessutom öppnar kanaler för en tydlig dialog mellan myndigheterna och en idag splittrad ägarkrets. Behovet av fredningsområden och områdesskydd kan exempelvis med fördel förankras och lösas inom ramen för en sådan lokal förvaltningsmodell. Vårt konkreta förslag är att det införs en särskild fiskevårdsavgift för handredskapsfisket inom dessa områden, eventuellt uppdelad i länsvisa avgifter. Initialt kanaliseras en betydande del av de inlutna medlen till bildande och utveckling av lokala fiskevårdsområden enligt insjömodellen. Avgiften genererar även medel till miljöövervakning och lokalt åtgärdsarbete. Någon inskränkning i allmänhetens tillgång till fiske, annat än av biologiska fiskevårdsskäl, behöver inte följa av detta. Tillgängligheten blir densamma som för det fria handredskapsfisket. Genom modellen skulle det även skapas en stabil och trygg plattform för utveckling av småskalig fisketurism i skärgården inte minst som diversifieringsalternativ för kust- och skärgårdsfiskeföretagare. En lokal fiskeförvaltning är ett klokt och fruktsamt sätt att stimulera denna diversifiering som även är nödvändig för de socioekonomiska ambitionerna i miljömålet Levande kust och skärgård. Vårt förslag till förvaltningsmodell biläggs denna skrivelse.

Med vänlig hälsning

SVERIGES FISKEVATTENÄGAREFÖRBUND

Thomas Lennartsson
Förbundsdirektör
Sveriges fiskevattenägareförbund
Lilla Böslid
305 96 Eldsberga
Tel. 0702-70 83 24
Epost. thomas.lennartsson@vattenagarna.se
www.vattenagarna.se

Bilaga: • Förslag till lokal förvaltningsmodell för kusten

Om Sveriges Fiskevattenägareförbund

Sveriges Fiskevattenägareförbund är rikstäckande intresseorganisation för landets ägare och förvaltare av enskilda fiskevatten. Vår värdegrund är att ägandet är den bästa förutsättningen för att den begränsade resursen fiskevatten ska nyttjas uthålligt men där ägandet också innebär ett tydligt ansvar. Vi arbetar för en stark äganderätt, för ett ansvarsfullt och engagerat ägande och för att resursen fiskevatten skall öka i värde. Vår kärnverksamhet är näringspolitisk bevakning, service och rådgivning till våra medlemmar.